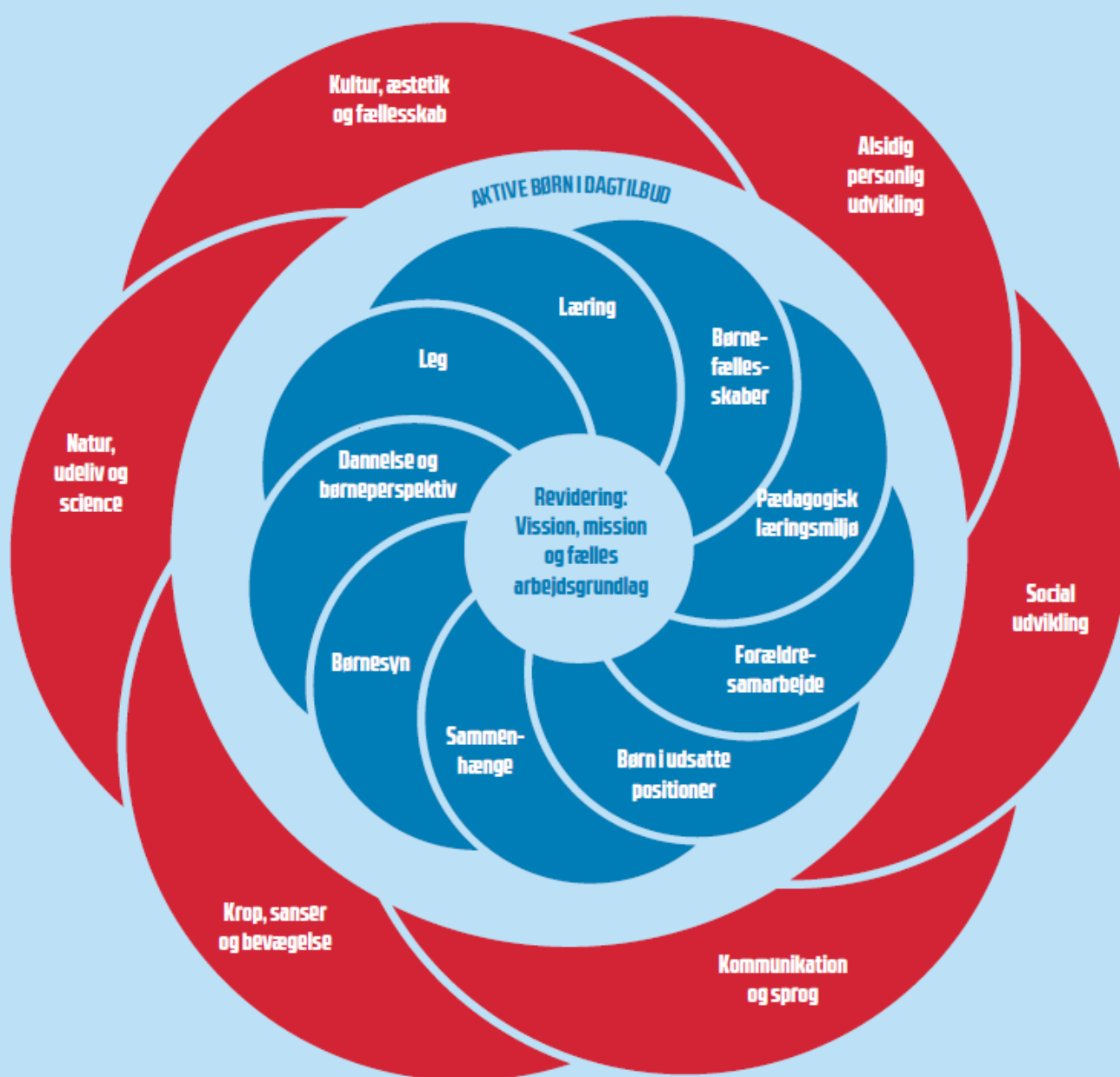

Pædagogisk læreplan for OLLERUP BØRNEHUS 2024-2026

Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige ramme for arbejdet med den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og Børne- og socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag fra ministeriets publikation.

Svendborg Kommunes dagtilbud

Vision, Mission og Fælles arbejdsgrundlag er den kommunale klangbund i Svendborg Kommunes dagtilbud. Den revideres, så den sammen med den styrkede pædagogiske læreplan fortsat giver en fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I Svendborg Kommune er legen valgt som bærende element for at realisere og omsætte den styrkede pædagogiske læreplan i alle kommunale og selvejende dagtilbud. Arbejdet med Aktive Børn i dagtilbud, som er udarbejdet i Svendborg, sætter legen og fysiske aktiviteter i spil henover dagen.

Med midler fra ministeriet har alle ledere gennemført uddannelse i den styrkede pædagogiske læreplan og medarbejderne kompetenceudvikles i "Børns leg og eksperimenterende virksomhed".

En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra ledelsen, børnehuse, dagplejen, de faglige organisationer samt konsulent fra forvaltningen har justeret ministeriets skabelon, så de erfaringer og den faglige viden, de kommunale og selvejende dagtilbuddene har arbejdet med, afspejles i skabelonen.

Dagtilbuddet Øbakkerne, Ollerup Børnehus

Øbakkerne er et dagtilbud med 7 velfungerende børnehuse for 0-6 årige, hvor vi samarbejder om at udvikle læringsmiljøer og fællesskaber for alle børn, hvor vi reflekterer, formidler og er i dialog om det pædagogiske arbejde og hvor børn, forældre og personale trives.

Ollerup Børnehus er beliggende i den naturskønne sydfynske natur og Ollerup's landsbyagtige charme. Huset har plads til 63 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn, som kan boltre sig i husets mange læringsmiljøer, såvel ude som inde. Indenfor er de mange rum funktionsopdelt i forhold til de lege-læringsmæssige udviklingsmuligheder og udenfor inviterer det kuperede terræn, buske, boldbaner, vandbaner og meget mere til motorisk udfoldelse. Der er flotte træer som, udover skygge og læ, også byder ind til klatring. I sommertiden er der gode gemmesteder imellem grenene, hvor man kan spise sig lilla i hovedet i kirsebær.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Medarbejderne i kommunale og selvejende dagtilbud har i forløbet "Børns leg og eksperimenterende virksomhed" arbejdet med de fem elementer fra det pædagogiske grundlag:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnehaven:

Pædagogisk læringsmiljø

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vuggestuen:

Vi tilrettelægger dagligdagen ud fra både det enkelte barns såvel som børnegruppens perspektiv og forudsætninger. Det er vigtigt for os at skabe et trygt og nærværende læringsmiljø så børnene tør udfordre sig selv og sin færden i verden. Læring er indtænkt i hele dagens forløb, både i de praktiske aktiviteter som, puslerum, garderobe m.m., samt de rammer vi har for leg, hvad enten den er vokseninitieret eller sat i gang af børnene selv. Vi giver børnene mulighed for at være en del af vores hverdags opgaver, store som små, hvor det bliver til en nærværende og hyggelig stund. Den kræver tålmodighed og tager længere tid, men mange gange fører det til en sjov leg, for både børn og voksne. Og vi justerer løbende indretningen på stuen så den matcher børnegruppens behov, ligesom vi, som personale, er i konstant dialog med hinanden om hvordan vi skaber de bedste læringsmiljøer ud fra det vi ser. Hvert barn er en del af en mindre spise-gruppe sammen med en fast voksen. Vi giver barnet tid til at tilknytte sig til de faste voksne og vænner sig til de nye omgivelser, efterhånden tilbydes barnet aktiviteter og muligheder der matcher nærmeste udviklingszone. Vi tilstræber altid at positionere os som voksne så vi både er foran, bagved og ved siden af barnet og vi anvender et støttende og anerkende sprog i vores samvær med barnet.

- Vi har skabt små læringsmiljøer indenfor hvor børnene kan lege uforstyrret eks: lego klodser, bil tæppe.
- Vi har et legekøkken, dukkekrog og redskaber, hvor børnene kan lege rolleleg.
- Vi har et puderum hvor der er plads til tumleleg.
- Vi har et sofahjørne hvor vi kan læse bøger i.
- Vi kan finde på at bygge hule under bordet og rykker dukkesenge ind i hulen for at understøtte børns leg.
- Vi laver spontane ændringer til vores læringsmiljø i takt med børnenes leg eks. Ved at flytte borde til at lave et stort dansegulv.
- Vi justerer løbende vores læringsmiljøer så de matcher gruppens behov
- Vi benytter tiden i rutine situationer til at skabe en nærværende og lærerige stund med det enkelte barn eks. Ved at synge ved puslebordet eller lade barnet tage tøj på selv i garderoben, i stedet for at det bliver samlebåndsarbejde.
- Oprydning bliver til en sjov leg i stedet for en sur pligt eks hvor mange legoklodser kan vi lægge i lastbilen? Hvem kører den over til kassen?
- De voksne kan ikke lægge hagesmækker sammen hurtig nok når børnene hjælper til! Den tømt vasketøjskurv er hurtig inddraget i børnenes leg.
- Vores legeplads er delt i forskellige zoner: sandkassen, legehus, rutsjebane, gynger, skovområde, frugttræer mm.
- Vi er udenfor så meget som muligt.

Børnehaven:

Vi er et åbent hus, hvor rummene er indrettet til forskellige funktioner og aktiviteter og vi voksne positionerer sig gennem hele dagen i de forskellige rum, hvor vi, dels, følger børnenes egne initiativer og dels sætter aktiviteter i gang ud fra det vi ser det enkelte barn eller gruppen har behov for. Vi arbejder i mindre grupper og dette giver den voksne mulighed for at følge hvert enkelt barn's udviklingsbehov. Vi balancerer bevidst vores pædagogiske tiltag så barnets udvikling, både gøres muligt gennem planlagte voksenstyrede aktiviteter, såvel som den voksnes involvering og støtte i børnenes spontane og egen initierede lege.

- Vi skaber mindre læringsmiljøer ved eksempelvis at bruge skærme i indretningen.
- Vi har rum hvor døren kan lukkes og mindre grupper kan lege med togbaner, biler m.m. i fred.
- Vi har puderum til tumlelege.
- Vi har indrettet læsehjørne så man ikke bliver forstyrret af anden leg eller larmende legetøj.
- Vi har inddelt børnene i 3 grupper – stuer, Raklerne, Koglerne, Kastanjerne, der gør, at samværet og nærheden blandt børn og voksne er stærkere og de voksne kommer tættere på det enkelte barn.

Uderummet er åbent hele dagen. Som Gazellehus prioriterer vi udeliv og de læringsmæssige og sansemæssige muligheder det giver. Legepladsen er stor og godt indrettet til fysisk aktivitet og motorisk udvikling. Der er rig mulighed for at eksperimentere med egen fysisk formåen samt mærke sig selv i legen med vand, bål, kulde varme og meget mere. Børnene har også mulighed for at afprøve grænser for tryghed ved at udvide sin tryghedszone og bevæge sig længere og længere væk fra den trygge voksne og 'blive væk' i legepladsens yderkroge og buskadser.

Samarbejde med forældre om børns læring

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vuggestuen:

Vi er barnets talerør og formidler barnets hverdag, trivsel og udvikling til forældrene. Det er vigtigt at vi skaber et tillidsfuldt forhold til forældrene så de er trygge ved at aflevere deres barn i vores varetægt. Vi arbejder dialogisk i et gensidigt respektfuldt samarbejde med forældrene ud fra tanken om, at forældre er eksperter på deres barn og vores opgave er at være nysgerrige og undersøgende på barnets nærmeste udviklingszoner og i tæt dialog med forældrene aftale pædagogiske tiltag. Vi står altid til rådighed for samtaler, råd og vejledning og vi anvender små hverdagshistorier i vores daglige kontakt med forældrene.

- Vi hilser på forældre og barnet om morgenen og så vi kan høre hvordan barnet har det, om de har sovet godt eller skal puttes tidligere.
- Vi deler hverdags fortællinger med forældrene om deres barn.
- Vi vil have at forældre fornemme at vi har set og hørt deres barn og kender til barnets præferencer, Eks. at sove med en sut i hånden og en i munden eller at barnet foretrækker at spise pålæg først.
- Vi tilstræber den gode historie og fokusere på barnets styrker, også når vi skal tale om udfordringer.
- Vi er undrende og lyttende når forældrene drøfter deres udfordringer med os. Vi vil hellere gå på opdagelse sammen med dem end at være bedrevidende.
- Vi er opsøgende i vores kontakt til de mere tilbageholdende forældre så de føler sig velkommen.
- Vi har altid øje for at alle forældre føler sig set og hørte.
- Ved opstart udfylder forældrene en beskrivelse, der kendetegner deres barn. Personalet i vuggestuen bindeled til børnehaven når barnet skal rykke. Beskrivelsen indgår i overlevering til børnehaven så barnet kan få en glidende indkøring i børnehaven
- Vi tager imod børn og forældre i garderoben om morgenen. Det sikrer en bedre dialog og en tættere kontakt.
- Vi tilbyder en samtale ca 3 måneder efter opstart i vuggestuen hvis forældre har brug for det, samt overleveringssamtale inden børnehaven start for at sikre en glidende overgang for barnet.
- Forældrene har altid muligheden for en samtale med personale eller ledelsen, hvis de har brug for at drøfte noget som kræver lidt mere tid end 'garderobe snak'.
- Vi vil gerne imødekomme forældrenes ønsker ift deres barn eks at putte dem lidt tidligere, sæt barnet på toilet hvis de er begyndt at sidde på potten derhjemme.
- Vi har brug for forældrenes samarbejde i at understøtte deres barns udvikling og læring i vuggestuen. Eks Når barnet øver sig ved at tage flyverdragten på selv i vuggestuen vil vi opfordre forældrene til at gøre det samme derhjemme til at understøtte barnet i at være mere selvhjulpne.
- Vi skriver på tavlen i garderoben om vores dag, samt lægger billeder på AULA om vores pædagogiske aktiviteter.
- Fælles for hele huset er at vi bruger AULA til at formidle vores pædagogiske arbejde, samt deler information om fælles arrangementer og forældre møder.

Børnehaven:

Vi ønsker at byde forældre og børn velkomne om morgenen med et smil og vi er i daglig dialog med forældrene, enten om morgenen eller om eftermiddagen med hverdagshistorier om barnet eller fokuspunkter som vi, enten gerne vil dele med forældrene eller aspekter omkring barnet, de som forældre, kender bedre end os og som kan hjælpe os i det pædagogiske arbejde. Vi vægter respekten for hver enkelt familie og de forskelle der er højt. Vi har altid tid til en snak og er der brug for en længere snak uden små ører, kan der altid aftales et møde i møderummene på 1 sal. Vi tilstræber en åben, ærlig, nysgerrig og respektfuld dialog, hvor vi sammen er nysgerrige på barnets trivsel og udvikling og vi kontakter altid forældrene, hvis vi oplever at barnet har udfordringer, der kalder på en fælles indsats.

- Vi positionerer os så vi er synlige og tilgængelige for forældrene, både ude og inde.
- Vi deler de små positive hverdagshistorier om barnet med forældrene.
- I dialogen med forældrene anvender vi vækstmodellen ud fra en styrkebaseret tilgang.
- Vi bruger AULA og opfordrer forældrene til, der, at følge vores pædagogiske arbejde samt støtte op om fællesarrangementer, forældremøder og alt det andet der formidles via AULA

Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Svendborg Kommunes kommunale og selvejende dagtilbud er FOKUS betegnelsen for trivselsvurderinger af alle 0-6årige børn, som foretages af de pædagogiske medarbejdere. Når alle børn systematisk bliver trivselsvurderet får vi øje på, hvis et barn er i begyndende mistrivsel. Dette giver os mulighed for tidligere at give børn den nødvendige og mest hensigtsmæssige indsats i et tæt samarbejde med forældrene.

Kernen i vores arbejde med børn i udsatte positioner:

- *Vi sætter tidligt ind, når der er ubalance i trivslen og arbejder i zonen for nærmeste udvikling*
- *Forældre er barnets vigtigste ressource, som vi aktivt samarbejder med*
- *Når det er nødvendigt for barnets trivsel og læring udvider vi samarbejdet med tale/høre konsulent, sundhedsplejerske, psykolog og socialrådgiver.*
- *Vi justerer det pædagogiske læringsmiljø efter det enkelte barn og den konkrete børnegruppe*
- *Vi arbejder ofte i mindre børnegrupper for at skabe trygge, pædagogiske og mangfoldige læringsmiljøer*

Vi har de seneste par år modtaget flere børn i udsatte positioner i både vuggestuen og børnehaven. Vi vil gerne skabe rammer for en mere glidende overgang fra vuggestuen til børnehaven, samt nye børn i huset, for at understøtte de børn i udsatte positioner. Vi vil gerne blive bedre rustet til at skabe en god start for disse børn, have tid til at lære dem at kende og tilpasse miljøet til at tilgodese deres behov. Vi tilstræber et tværfagligt møde inden børnehavestart, hvor pædagoger fra barnets nye gruppe, samt forældrene deltager. Formålet er vidensdeling fra alle parter og gensidige aftaler om, hvordan vi skaber de bedst mulige betingelser for en god børnehavestart, samt drøfter gensidige forventninger. Vi vil gerne opnå en mere kon-

tinuerlig forløb med tværfaglige grupper frem for et forløb som er afbrudt/fragmenteret pga et skift til børnehaven. Det optimale vil være at få støtte i den første periode af barnets opstart i børnehaven, eks med en ressource pædagog, for at opnå den bedste overgang for barnet.

Vuggestuen:

Vi skaber en hverdag med fokus på at inkludere det enkelte barn ud fra dets forudsætninger. Det vil sige at børn i udsatte positioner mødes med omsorg og anerkendelse af barnets udfordringer og et udvidet samarbejde med forældrene om, hvilke pædagogiske tiltag barnet har behov for, for at kunne deltage i fællesskabet på egne præmisser.

Børnehaven:

Vi er et åbent hus hvilket giver mulighed for alle personaler at kende alle børn. Dette kvalificerer vores kollegiale sparring i forhold til et barns udfordringer og vores mulighed for at målrette den pædagogiske indsats. Dette gøres i tæt dialog med forældrene og vi benytter os af muligheden for, med forældrenes tilladelse at drøfte udfordringerne i tværfaglige fora, som kan munde ud i en koordineret indsats fra eksempelvis PPR. Vi skaber og justerer læringsmiljøerne så vi kan tilbyde den mest hensigtsmæssige indsats til børn med særlige behov og vi giver plads til særlige hensyn. Nogle børn har eksempelvis brug for en pause i løbet af dagen i ro og fred, andre har brug for at vente med at tage flyverdragt på i garderoben til de andre børn er gået ud osv.

Vi arbejder med trivselsvurderingerne i FOKUS og drøfter børnene på vores møder – personalemøder, stuemøder, forældremøder.

Hvert barn har en primærvoksen som er hovedansvarlig for at observere og dele observationer om barnet med kollegaer, leder og forældre.

Når vi afholder dialogmøder med forældre tages der altid referat, som deles med forældrene og der aftales dato for opfølgingsmøde. Dialogmøder er med deltagelse af primærvoksen, leder og evt. PPR.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Svendborg Kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april. Børnehaven og skolen arbejder tæt sammen om at børnene får en god overgang til forårsSFO og efterfølgende bro til skolen. ForårsSFO arbejder videre med temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan.

Børnehaven:

- Efter aftale med distriktsskolen, Vestermarkskolen, arbejder vi med selvregulering og selvhjulpenhed i forhold til hvad det er vigtigt at have fokus på inden børnene starter i forårs-sfo og skole. Bør-

nenes læring og øvelse i at regulere sine egne følelser og træning i at kunne tage tøj på, gå på toilet osv. starter tidligt i barnets børnehaveforløb, men skærpes det sidste år inden forårs-sfo start i april.

- Efter jul arbejder vi med at hjælpe børnene til at styrke deres identitet, dels individuelt, dels som gruppe, i forhold til at være de store der snart skal i forårs-sfo.
- Vi har fokus på hvor børnene skal gå i skole og hjælper børnene med at vide hvem de skal gå sammen med.
- Vi arbejder med børnenes forståelse af, hvad det vil sige at skulle i forårs-sfo. Vi taler om forestillinger, bekymringer og spænding, i trygge rammer hvor alle følelser kan komme til udtryk.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Mange af vores børn bor i Ollerup og i nærheden af vuggestuen. Vores gåture er med til at give børnene kendskab til deres nærmiljø. Vi er en synlig del af lokalområdet og på vores ture går vi forbi skolen, den fri lærerskole, plejehjemmet, Brugsen og kirken. Vi deltager, hvor muligt, i lokale arrangementer, eller når det bliver tilbudt at besøge os. En del af praktikanter har selv gået i vores børnehave og mange af vores "gamle børn" hilser på os når de går forbi.

- På tur, der er mit hus- min bror går i skole der
- Vi handler ind i den lokale Brugsen
- Vi hilser på folk (og hunde 😊) når vi er på tur. Der er mange kendte ansigter.
- Vi får besøg af praktikanter fra lokale skoler og efterskoler.
- Gymnastik højskole elever kommer og laver idrætsaktiviteter i børnehaven, hvor de største vuggestuebørn også deltager.
- Bedsteforældre tilbyder at spille musik og bage boller til bedsteforældredag.
- Dagplejere besøges os på legepladsen.
- Vi pynter op til jul i kirken og deltager børnegudstjeneste.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

For mange børn er vuggestuen barnets første møde med et fællesskab udenfor familien. Derfor lægger vi vægt på at der i både det fysiske, det psykiske og det æstetiske børnemiljø er elementer der gør det muligt for barnet at genkende og koble de hjemlige rammer med det de møder i vuggestuen. Det skaber sammenhæng i barnets liv. Vores hverdag er struktureret for at skabe forudsigelighed og plads til det enkelte barns behov og deltagelsesmuligheder, hvor vi er tydelige og nærværende voksne, som positionerer os i forhold til barnet. Vi skaber ro i vores måde at være og bekræfter børn i at det er ok, hvis man bare har lyst til at trække sig og kigger på. Det er en ordentlig omgangstone mellem alle, med respekt for hinandens forskellighed. Vi gør meget ud af et æstetisk indbydende miljø, hvor vi har indrettet læringsmiljøerne så de både er tydelige ift. hvad man kan lege med samtidig med at det er hyggelige rammer. Væggene prydes af billeder af børnene i samvær med hinanden, som giver børnene følelsen af at høre til. Derudover er der præfabrikerede billeder, der inspirerer sansemæssigt og børnenes egen kunst skiftes jævnligt.

- Vi har billeder af børnene på væggen for at understøtte følelsen at høre til. Min vuggestue-mine kammerater-min garderobeplads.
- Vi understøtter børnenes behov for at opleve sammenhæng mellem hjemmet og vuggestuen, ved at forslå at de medbringer billeder hjemmefra som vi kan laminere.
- Vores rutiner er genkendelige for børnene med plads til spontanitet. F.eks. Er vejret godt og vi vil tage på tur, kan vi vælge at springe samling over og kun spise frugt.
- Vi søger for at det pædagogiske læringsmiljø er indbydende og inspirerende så børnene har lyst til at lege. F.eks. at stille bøgerne i rækker, hænge billeder af mad i legekøkken.
- Vi søger for at der er genkendeligt og tilgængeligt legetøj til den enkelte leg.
- Vi deler os op i mindre grupper for at formindske støj og giver ro til fordybelse i legen. F.eks. ved at lukke døren mellem de 2 stuer, og tager på tur med mindre grupper.
- Vi bruger vores legeplads flittig som læringsrum.
- De voksne skaber tryghed og nærvær for børnene ved at fordele sig på legepladsen og i stuen så det altid er en voksen i nærheden.
- De voksne har fokus på børnenes signaler og deres forskellige behov.
- Vi siger "Jeg vil have" i stedet for "Du skal" eller "Hov,hov, pas lige på X" i stedet for "Nej, stop med det!"

I børnehaven bruger alle børn hele huset, hvor rummene er indrettet med forskellige læringsmiljøer, der tilgodeser optimal læringsmulighed for børnene. Miljøerne er foranderlige og ændres efter de behov børnegruppen tilkendegiver den har. Vi vægter de sociale kompetencer højt og arbejder på at børnene får forståelse af egen kultur og værdier samt respekt for andres.

- Dialogen som redskab – børnene er medskabere af kulturen.
- Der er faste rammer og regler.
- Kulturen giver plads til forskellige behov og børnene lærer at der kan være individuelle tiltag.
- Vi vægter en god omgangstone og vi er nysgerrige på børnenes tanker og egen praksis. Vi stiller gerne spørgsmål til vores egen faglighed og er ikke bange for at prøve nyt.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks pædagogiske læreplanstemaer er i den pædagogiske praksis i samspil med hinanden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

Vi voksne er opmærksomme på og involverer os i det enkelte barn udtryk og behov. Vuggestuebørnene kan oftest ikke kommunikere sprogligt, men de har hver især forskellige måder at vise os hvem de er og hvad de har brug for. Vi arbejder med den neuraffektive tilgang hvor vi spejler børnene og viser dem at deres følelser er ok, at barnet er ok i sit udtryk og at barnet kan have tillid til

at vi hjælper, støtter, skubber og griber barnet uanset hvilket følelsesmæssigt udtryk barnet måtte have. Barnets følelser er aldrig forkerte, det vil altid reagere på noget i sine omgivelser og vores opgave er at være nysgerrige på hvad det mon kan være. Vi deltager i børnenes leg i legekøkkenet hvor der dækkes op til fælles kagebord, eller graver og mærker sandet i sandkassen med børnene og hjælper læringen på vej ved at vi er tydelige i det vi oplever, at vi viser følelsen af vådt sand, vi viser glæde ved en fiktiv kage, vi siger tak og værsgo når vi deler ting osv. Vi giver børnene følelsen af at være gode som de er, ved at mentalisere dem og sætte ord på deres handlinger og planlægge aktiviteterne så det er barnets læring der er i fokus fremfor produktet. Vi bekræfter barnet ved at møde det der hvor det er og guide, støtte og skubbe blidt til nærmeste udviklingszone og fejrer succeserne med barnet.

Anerkendende sprogbrug:

- Ihhh du tager strømper på.
- X vil rigtigt gerne sige hej til dig.
- Wauuw du klatrede selv op.
- Det er ok du er ked af det, jeg hjælper dig.

Børnehaven:

Vi ser det enkelte barn som værende unikt. Vi arbejder anerkendende og vores opgave er at være nysgerrige på barnets intentioner i handling og udtrykt behov og vi justerer aktiviteterne derefter. Vi bevæger os dermed i børnehøjde i respekt for det barnet vil fortælle os og så vi sikrer vi KENDER barnet. Når barnet oplever at vi er nærværende interesserede i hvad 'det har i lommerne', styrker det følelsen af at være betydningsfuld som den man er. Alle voksne kender alle børn og vi understøtter barnets udvikling ved at gå foran-bagved og ved siden af og støtter og guider barnet i den retning der måtte være behov for. Når vi kender det enkelte barns nærmeste udviklingszone er vi i stand til at stille passende krav og udfordringer til barnet og blidt skubbe og støtte, så barnets selvværd styrkes i takt med at det bliver set, hørt, respekteret og mestrer nye ting. Vi gør meget ud af at synliggøre barnets kompetencer overfor de andre børn og bliver dermed øjenåbner for børnene ifht. muligheder for at skabe nye relationer og føle sig værdifuld i fællesskabet. Børnehuset har åbne døre der giver børnene mulighed for at få øje på hinanden på tværs af stuer, køn, alder osv. Personalegruppen er en blandet gruppe fra forskellige landsdele, forskellige lande og vi bidrager hver især med vores alsidige kompetencer, erfaringer og kulturelle baggrund.

Eksempler på anerkendende sprogbrug:

- Jeg vil gerne have du prøver... YES jeg vidste du kunne, godt klaret.
- Du kan, jeg kan, sammen kan vi. Se hvor hurtigt det går når vi hjælper hinanden (eksempelvis oprydning, borddækning, flyverdragt)
- Du er vigtig, jeg er vigtig, sammen er vi vigtige. (Dette understøtter udviklingen fra Jeg'et til fællesskabet og det sociale samspil.
- Har i lagt mærke til hvor god er blevet til at...

- Sådan er det hos dig, hos mig er det sådan og i børnehaven gør vi sådan.
- Nogle tror på gud, andre gør ikke. Hvad tror du?
- Ejj du har lært at sige 'for helvede', hvad kan man også sige?
- Jeg kan godt se du gerne vil... nu og lige om lidt er det din tur.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling inden for disse to mål?

Vuggestuen:

Det enkelte barn skal føle sig som en vigtig del af fællesskabet i vuggestuen. Vi ser barnets deltagelsesmuligheder og tilpasser aktiviteterne så barnet bliver inviteret ind i legen på egne præmisser. Det er afgørende at vi voksne er nysgerrige på barnets intentioner og handlinger, for at vi kan lave denne tilpasning. Pædagogikkens omdrejnings punkt er netop barnet's udtrykte behov. Vi justerer læringsmulighederne i legen ved at positionere os som voksne og justere vores adfærd og deltagelse. Når vi er involverede i legen kan vi spotte de børn der trækker sig og vi tydeliggør vores invitation til at få barnet tilbage i legen, samtidig med at vi justerer legens præmis og hjælper de andre børn til også at justere sig så der igen kan blive plads det det barn der ellers havde trukket sig. Vi arbejder også med gentagelse af daglige aktiviteter, for at skabe tryghed hos de børn der er forsigtige eller tilbageholdende. Gentagelserne og forudsigeligheden i hverdagen hjælper dem til at turde prøve nye ting og aktiviteter, der i første omgang kunne virke overvældende. Vi spiser i 4 grupper, hvor vi sætter børnene sammen efter hvem der kan profitere relationelt af at dele madrutinen.

Sådan gør vi det:

- Vi udstråler vi har tid og overskud.
- Vi får, sammen med barnet, øje på det s kompetencer og hjælper barnet med at sætte dem i spil i fællesskabet.
- Vi sætter ord på barnets intentioner overfor et andet barn og guider barnet til en anden måde at tage kontakt til andre børn samtidig med at vi overfor det andet barn sætter ord på intentionen. ” X vil rigtig gerne lege med dig.”.

Børnehaven:

- Vi har stor respekt for det individuelle, alle børn ses som unikke.
- Vi værner om det enkelte barns sær-kende og fremhæver det enkelte barns kompetencer. Dette bruges indbydes imellem os, men også i arbejdet med børnene. Vi italesætter, at vi ikke alle kan det samme, men at det er ok, og vi er lige meget værd af den grund. Sammen kan vi meget mere.
- Vi guider børnene i deres leg så deres kompetencer kommer i spil. Vi tydeliggør overfor børnene hvad de hver især er gode til, henviser til hjælp fra et barn der netop mestrer noget der kan være svært.
- Vi bruger forskelligheden som noget positivt, ønsker at børnene får øje på det, herved opstår li-geværdet. Du kan, jeg kan, sammen kan vi.
- I børnenes indbyrdes leg vægter vi, at være med ved siden af, foran og bagved. På denne måde kan vi guide, og komme med nye tiltag og forslag, hvis konflikter skulle opstå. Vi lærer børnene at forhandle, bøje af for herigennem at blive mestre i socialt samspil, hvor konflikter indimellem skal løses.
- Det kan godt være, at A ikke kan, men hvis du viser ham det kan det være at han kan, eller han kan øve sig så han får mulighed for at kunne. Vi bruger ofte udtrykket: Øvelse gør mester. Udtrykket hører vi gå igen hos børnene.
- Vi støtter børnene i deres tilgang til andre. Vi lærer dem, at en positiv tilgang ofte giver et positivt svar. Vi forventer en ordentlig sproglig tilgang til hinanden. Alle skal mødes med en hensigtsmæssig sproglig tilgang. Sprogbrug der er negativt ladet bliver justeret. (Du er dum. Her er ingen dumme, men handlingen kan være dum).
- Vi ønsker, at børnene bliver gode til at sige til og fra. I leg kan det være ok at sige fra overfor et barn der ønsker at være med. Andre gange guider vi børnene i at se muligheden for at endnu et barn indgår.
- Vi ønsker, at børnene udviser empati overfor hinanden. Vi opfordrer dem til at hjælpe hinanden hvis og når der er brug for det. Vi italesætter altid disse hensigter højt, anerkendende og positivt.
- Vi arbejder med mindre grupper. Der gives plads til alle. Der skal ventes på tur. Nogle børn har brug for at lære at vente, andre har brug for hjælp til at være på.
- Der sættes forskellige aktiviteter i gang på de forskellige stuer. Børnene kan vælge til og fra, de har mulighed for at komme med ønsker til aktivitet. Vi følger i videst mulighed omfang børnenes spor. Dog kan ikke alt lade sig gøre, ”dit ønske kan ikke opfyldes lige nu fordi vi alle har gang i noget andet”.
- Vi spejler børnene i deres følelser, mimik, kropssprog. Vi guider børnene i at spejle hinanden.
- Vi spiller spil, hvor man ikke bare får lov at vinde. Barnets følelser kan komme på spil i forhold til medspillere.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog inden for disse to mål?

Vuggestuen:

Kommunikation, både verbale og nonverbale, er en altafgørende del af vores daglig dag med vuggestuebørn. Det er vigtigt for os at være autentisk og at vores kropssprog afspejler det vi siger. Den måde at vi tale til og med børn og hinanden, samt det vi siger, er vigtigt for at skabe et roligt og trygt miljø hvor børnene kan udvikle deres sproglige kompetencer. Vi giver plads til børnene til at øve sig med sprog ved at være lyttende, anerkendende, tålmodig samt hjælpsom, hvis det er svært at gøre sig forståelig. Vi synger meget med børnene og bruger fagter i vores sange for at øge børnenes deltagelsesmuligheder. Herigennem oplever vi at en del børn synger før de kan tale. Vi er rollemodeller i samtalens kunst og opmærksom på at alle får taletid og lytter til hinanden. Det er derfor vi deler børnene i mindre spise grupper af 4 børn med 1 voksen når vi spiser madpakker. Vi tilpasser vores sprog og forventninger til barnets alder og udvikling. Vi understøtter barnet, når det har brug for os som 'tolk' i deres forsøg til at kommunikere med de andre børn.

- Sætte ord på ting vi ser og oplever. Ja! Din mor er kommet, sikke et dejligt kram du giver mor.
- Morgen samling med sange, læsning og plads til at tale om børnenes oplevelser og følelser.
- Sprog og bevægelse da motorik og sprog hænger sammen f.eks "Se hvad jeg kan, jeg kan hoppe!"
- Vi har billeder men børnenes navn - sammenhæng billeder og skrevne ord
- Børnene oplever positiv dialog mellem deres forældre og personale
- Vi sætter ord på hvad vi gør. Nu stiller jeg madkasser på rullebord fordi vi skal snart spise.
- Vi sætter ord på hvad børnene gør. Kan du åbne din madkasse selv? Er det svært, har du brug for hjælp?
- Du prøver virkelig at fortælle mig noget, kan du lige vise mig hvad det er du tale om?

- Vi bruger fagter når vi synger sange fra sange kufferten
- Vi bruger fagter til at understøtte talesproget, også hvis der kommer børn der bruger tegn til tale - Hov, den er væk!
- Vi vægter at læse højt til børnene.
- Vi finder bøger som er tilpasset børnenes interesser og alder.
- Vi stiller spørgsmål når vi kigger i bøger. Kan du finde en traktor?
- Rim og remse bøger, samt laver vi selv fjolle rimer
- Vi læser Tue Tunge for at øve mundmotorik
- Vi bruger sprog kufferten fra Læseleg for at lege med børn og lave små aktiviteter der understøtter børnenes sproglig udvikling
- Vi bruger kropssprog. Krammer, tommel op, ryste på hoved, nikker, smiler, rynker brynene
- Koble kropssprog og talesprog sammen. F.eks. ved at pege på bolden og siger kan du hente bolden, eller leger vi 'Kan du vise mig et glade ansigt, Hvordan ser du ud når du er vred?'
- På puslebord siger vi lyde, gentager børnenes lyde (begyndende samtaler), lege pege på næsen, øjne osv
- Vi taler med børnene om hvad vi kan se, høre og mærke ude på legepladsen. Kan du høre fuglen, den pipper. Se den viol, den er lilla. Av! Landede du på numsen, gør det ondt?
- Hov! Har du taget X's bil? Skal jeg hjælpe dig finde din egen bil så du også kan køre bil med X. Ja! Den leg ser sjovt ud, jeg kan se du har lyst til at være med. Jeg finder lige en bil til dig så I har hver jeres bil.

Børnehaven:

Vi arbejder meget med de forskellige sproglige udtryksformer. Vi er opmærksomme på børnenes talte sprog, deres mimik og kropslige udtryk. For de børn der viser interesse sætter vi fokus på det skriftlige sprog. Vi spejler børnene i det vi ser og sætter ord på dette.

- Vi sprogtester de børn vi vurderer har sproglige udfordringer.
- Vi samarbejder med logopæd og interkulturelt team.
- Vi samarbejder med forældre, videregiver viden og anbefalinger til sprogarbejde.
- Vi giver tid til børnenes formidling.
- Vi arbejder ofte med mindre grupper af børn, dette sikrer taletid.
- Vi synger og leger sanglege.
- Vi øver os på lytte teknik.
- Vi øver turtagning ved at være rollemodeller.
- Vi arbejder med vores læringmiljøer så der sikres rum til samtale og lytten.
- Vi leger med sproget. Vi går på børnenes initiativer, vi forsøger at rime sammen.
- Vi udfordrer dem sprogligt og stiller åbne spørgsmål.
- Vi har integrerede grupper. Sproglig læren børnene imellem.
- Vi er foran, bagved og ved siden af børnene når de er i legende grupper.
- Vi klapper, tramper stavelser. Finder rytme i sproget.
- Vi har tilgængelige bøger for børnene.
- Vi har synlige tal, former og bogstaver. Og vi taler om dem når vi går tur og vi får øje på dem.
- Vi er nysgerrige sammen og søger gerne på Google.

- For børn med ikke dansk sprog arbejder vi målrettet med sprogstimulering. Pegebøger, gør det visuelt. Vi sikrer at barnet kan indgå i mindre grupper.
- Vi har personale der taler andet end dansk.
- Vi opfordrer vores børn til at henvende sig til de fremmedsprogede børn via kropskontakt, gestetik osv.
- Vi har fokus på symboler i hverdagen. Eks. Vejskilte på legepladsen o.l.
- Vi arbejder delvist med Sprogklar og en pædagog fra henholdsvis børnehaven og vuggestuen, deltager i sprogetværk på tværs af dagtilbud.
- Vi støtter vores børns nysgerrighed omkring andre sprog.
- Vi taler langsomt og tydeligt, holder øjenkontakt og bruger gentagelser.
- Forældrene har mulighed for at låne bøger og spil der bl.a. stimulerer sprogtilegnelsen.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

- **Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse inden for disse to mål?**
- *Aktive børn i dagtilbud – sundere, gladere og klogere børn! Er igangsat af Svendborg Kommune for at give børnene endnu mere leg, bevægelse og motorisk udvikling. Alle medarbejdere er uddannede i Aktive Børn i dagtilbud og husene og dagplejegrupperne er certificeret til at være GazelleBørnehus eller GazelleDagpleje, som er defineret som et sted, hvor der er særligt fokus på fysisk aktivitet som pædagogisk redskab.*

Vuggestuen:

- Vi bruger hele legepladsen dagligt. Der er forskellige underlag at gå på, fliser, græs, grus og kuperet terræn. Der er træer, buske og beplantning med gemmesteder og mange duft og smags oplevelser. Det giver børnene plads og friheden til at bevæge sig frit og larmer da det er højt til loftet. Børnenes sanser bliver stimuleret året rundt og vi understøtter deres nysgerrighed ved at guide dem imens de går på opdagelse. Det er ok at få beskidte fingre når man graver i sandkassen eller finde regnorme. Hænderne kan tørres af i græsset hvis det bliver for meget og vi skal nok vaske fingre når vi kommer indenfor. Udenfor er der andre lyde end indenfor. Indenfor kan høj lyde virker mere ubehagelig. Vi er opmærksom på at hvis børnene kommer op i arousal at de skal også guides i at komme nede i arousal igen. Vi skaber rammer for stille leg og afslapning. Vi tilbyder aktiviteter der styrker børnenes fin motorik. Vi lægger vægt på sansemæssige oplevelser, lige fra kartoffelmel/vand blanding og maling til at mærke leverpostej igennem fingrene samt udforske kulde/varme osv. Vi understøtter børnenes udvikling og lyst til at være selvhjulpne, samt sikre at vores indretning muliggør det.
- Børnene løber, hopper, tumler og kører på scootere.
- De går op ad bakken, kravler op til rutsjebane og rutsjer nede.
- Vi gynger på gynger og hængekøje.

- Vi går på balancebommen (træstamme på jorden). Vi går under de lave grene i skoven og tumle på græsset.
 - Børnene lærer at vente indtil der er fribane til at hoppe eller rutsje.
 - Børnene lærer afstands bedømmelse når de andre gynger.
 - Vi leger kongens efterfølgere over hele legepladsen.
 - Vi tegner med kridt på fliserne.
 - Vi bruger børnehavens legeplads for nye og større udfordringer eks en højere bakke, en forhindrings bane, en mere stejlt sti op til rutsjebanen.
 - Vi tager på gåture, og tilpasser turen til gruppen eks. Alder, motoriske kompetencer osv.
 - Vi lytter til lydene omkring os eks fuglene, flymaskiner og biler.
 - Nogle gange er vi nysgerrighed over hvor en høj lyde kommer fra og tager på tur for at finde hen til den. F.eks. vi fandt frem til nogle mænd der var i gang med at skære i træer længere op ad vejen.
 - Vi dufter til krydderurter og blomster, eller hvem har trådt i en hundelort?
 - Vi er ude i al slags vejr og mærker det. Det regner, jeg bliver våd. Det sner, jeg fryser på fingre når jeg tager mine handsker af. Solen skinner, jeg har det varmt og vil gerne tage min jakke af.
 - Mærker med hænder, jord, sand, vand, is, blade, insekter. Koldt, varmt, beskidt. At det er ok at tørre hænderne af på græsset.
 - At vaske hænder er en naturlige del af vores rutiner når vi kommer ind fra legepladsen, før vi spiser, efter vi har været på toilet osv.
 - Vandet er koldt, nu bliver det varmere.
 - Børnene der viser interesse for at gå på toilet få lov til at prøve og bliver tilbudt det med bleskift.
 - Vi hører musik og danser og hopper og drejer rundt, nogle gange mister vi balancen.
 - Vi kan mærke at det gør ondt når vi falder og slår os.
 - Vi tumler i pudrummet. Vi skal passe på at ikke hoppe oven på hinanden.
 - Vi hører stille musik til at skabe en rolig stemning eks tidlig om morgenen, eller når vi spiser, eller efter vilde leg.
 - Vi hjælper børnene med 'at lande' ved at holde en pause og finde en mere stille aktivitet
 - Det er ok til at vågne stille og roligt ved at sidde i sofa med sut og bamse.
 - De voksne sidder gerne sammen med det barn som har brug for ro og nærvær.
 - Vi leger 'pizza' med børnene ved at 'lave pizza' på barnets ryg og klasker, drysser og klapper ingredienser på og så smelter osten med lang stryge-bevægelser.
 - Fin motorik puslespil, perleplader, perler på en snør, at tegne, male, klippe og klistre.
 - Selv hjælpne med at tage tøj på og af selv eks flyverdragter, støvler
 - Selv hjælpne ved at spise selv - drikker af en drikkedunk - stiller madkassen i køleskabet.
 - Kravler op ad trappen til puslebord. Kravle op ad stigen til krybben. Kravler op på stolen.
 - Forskellige stole efter behov-med bøjle-uden bøjle-taburet
- **Børnehaven:**
 - Vi tænker i læringsmiljøer og ændrer disse løbende efter børnenes behov.
 - Vi indretter læringsmiljøer indenfor der tilgodeser både `vilde og stille lege`.
 - Vores legeplads er udfordrende og varieret. Der er bakker, høje træer osv.
 - Vores legeplads stimulere sanserne.
 - Vi har midler til de urolige børn. Siddepuder.
 - Vi benytter os af kropslig kontakt. Har øje for om det er fast eller blid kontakt barnet har brug for.
 - Indenfor har vi flytbar inventar. Giver mulighed for eksv. Motorikbaner.

- Vi arbejder med høj og lav arousal, når vi planlægger aktiviteter for gruppen eller det enkelte barn.
- Vi arbejder med selvhjulpethed.
- Vi er selv deltagende og engagerede voksne, dette smitter af på børnenes lyst til at være med.
- Vi tænker på vores indendørs indretning. Vi tænker æstetisk, farvevalg, mængde af ophæng. Dette har betydning for børnenes væren og gøren.
- Vi passer på, at vi ikke sansemæssigt bliver forstyrret af for mange indtryk.
- Vi arbejder inkluderende ved, at regulere aktiviteter efter det enkelte barns forudsætninger.
- Vi arbejder med finmotorikken. Vi har forskellige midler til dette. Maling, tegnebord, perler, modellersand/voks, kartoffelmel osv. Vi træner koordination, eks. Øje-hånd koordination.
- Vi videregiver information om kroppens behov til børnene. Eksv. Vand/væske er vigtigt for kroppen. Vores mad er kroppens brændstof.
- Vi lærer børnene at hygiejne er vigtigt. Faste tider hvor der skal vaskes hænder.
- Vi skubber bagpå når børnene eksperimenterer med deres krop, og udfordrer deres egen kropslige formåen.
- Vi skaber modige børn.
- Vi samarbejder med forældrene, og giver dem informationer og vejledning omkring deres barns nuværende udvikling.
- Vi reflekterer i personalegruppen, over børnenes individuelle nuværende motoriske udvikling og vi ønsker at udvikle på vores praksis i forhold til, at sætte ind med konkrete, målrettede motoriske aktiviteter i mindre grupper.
- Vi samarbejder med eksterne samarbejdspartnere når støder på problematikker.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science inden for disse to mål?

Vuggestuen:

- Vi er udenfor de fleste dage, året rundt. Vi understøtter børns eksperimenterende leg og går på opdagelse på legepladsen sammen med børn og deler deres nysgerrighed. Vores deltagelse og begejstring medfører til at børnene tør røre ved jord og regnorm og får beskidte hænder. Vi taler med børnene om vejret, både hvad de kan se og mærke. Legepladsen er indrettet i forskellige zoner for at give børnene plads til fordybelse i legen. Børnene får muligheden til at spise udenfor. Vi benytter os af vores overdækket terrasse til også at lave krea ting, som børnene har samlet ude i natur og hænger dem under taget. En gang om året har vi blomsternes dag hvor børnene kommer med planter som vi sammen planter i haven. Vores vuggestue ligger midt i et naturskønt område ved eng og sø som vi besøger ofte. Vi lærer børn at vi alle sammen har et ansvar for at passe på naturen omkring os, både i forhold til dyr og planteliv og at vi ikke smider skrald på jorden. Vi har også en ladcykel med plads til 4 børn, til længere ture ude i det blå.
- Det regner, du bliver våd. Det sner, det er koldt. Mærke varmen, solen skinner.
- Vi taler med børnene om de forskellige årstider ved at vise dem ændringer i plantevækst - Nu er det efterår, se hvordan bladene har skiftet farve til gul. Vinden blæser dem nede fra træet.
- Hov! Det er svært at grave i sandkassen når der er frostvejr.
- Vi tager tid til at dufte til krydderurter der er plantet rundt omkring på vores legeplads.
- Børnene er med til at plante deres blomst fra blomsternes dag, samt passer den og vander den løbende.

- Børnene mærker med hænderne og fødder jord, sand, græs, blade igennem leg.
- Nøj! Den spand ser godt nok tung ud.
- Sammen med børnene kigger vi på insekter, finder nødder og holder øje med fuglereden for at se om fuglene vil bruge den.
- Vi hænger æbler op i træerne om vinteren, til fuglene.
- De forskellige zoner på legepladsen tæller bl.a rutsjebane på en bakke, gynger, hængesøjler, sandkassen, legehus, blomster bede, urtehave, frugttræer, bær buske, flise område til at køre scootere på samt skovområde at børnene kan gemme sig i.
- Om sommeren, plukker vi æbler og frugt sammen med børnene og laver grød til at spise.
- Børnene kan plukke frugt og nyder at spise den lige fra træet/busken.
- En del af læring er at se og mærke hvornår frugt er modne og klar til at spise.
- Nøj! Har I set hvor mange æbler der er på æbletræet og kun 1 pære på pære træet.
- Vi bygger huler og laver hegn af grene vi finder og bruger en træstamme som balancebomme.
- Vi lægger tæpper ude på græsset og læser bøger sammen.
- Vi laver fødselsdagsgaver i sandkassen og synger fødselsdagssange for hinanden.
- Du har en stor skovl, jeg har en lille en. Kan du finde en lille tallerken til denne kage form?
- Vi leger med sæbebobler, hvor børnene prøver at løbe efter sæbebobler og fanger dem.
- Vi besøger ofte børnehavens legeplads for at opleve nye udfordringer og gå på opdagelse.
- Vi går på tur til søen og oplever naturen derhen, eks muldvarpeskud, vandet under broen, at løbe op ad den store bakke.
- Vi minder børn om at deres skrald skal i skraldespanden når vi spiser udenfor.
- Vi samler skrald op som børnene får øje på når vi er på tur.
- Vi tager børnene på cykelture længere væk og besøger eks. Ballen havn eller ser på køer, grise mm på turen

- **Børnehaven:**

I Ollerup Børnehus bruger vi uderummet som et fast læringsmiljø. Vi opholder os udenfor i alt slags vejr. Vi er så privilegerede at have en kæmpe legeplads og endvidere har vi eng og sø i gåafstand. Vores børn er glade for, at opholde sig udenfor, de går undersøgende til det de møder, og vi følger op på deres spor.

- Vores uderum indeholder varierede muligheder for udforskning. Sansoplevelser.
- Vi har krible/krable områder. Lys – skygge, høje træer, fugt – tørre områder osv. Dette giver børnene muligheder for læring omkring dyrenes levesteder.
- Vi har redskaber så børnene kan nærstudere det de finder, forstørrelsesglas, reagensglas, lupper, akvarier osv.
- Vi bliver nysgerrige sammen med børnene og benytter os af bøger og Google. Vi undersøger sammen og får sammen ny viden.
- Vi voksne er bevidste om egen viden, vi tør sige, `det ved jeg ikke, men lad os finde ud af det sammen`.
- Vi følger børnenes spor, og lader os forundre sammen med dem.
- Vi understøtter børnenes fantasi i deres undersøgelser af legemuligheder for anvendelse af forhåndenværende materialer. Grene bruges til buer og pile. Større oversavede grene bruges til huler osv.

- Vi understøtter den eksperimenterende leg, og sansning. Vi har vandbane, vi leger med mudder. Vi laver vulkaner. Vi laver dyrefælder. Vi eksperimenterer med isklumper. Vi har bålsted.
- Vi fanger børnenes undren omkring det de lige nu oplever. Vi følger op på deres undren. Hvorfor blev der pludseligt mørkt? Åh åh, nu kommer der vist en regnsky. Vi mærker sammen vinden og solen på vores kinder.
- Vi lærer børnene vigtigheden af, at passe på naturen. Vi smider ikke bare vores affald. Gennem eksperimenter lærer vi børnene hvad der i naturen kan nedbrydes og hvad der ikke kan.
- Børnene skal lære at have respekt for dyrene. Du må ikke bare mishandle det dyr du har fanget. Vi træder ikke på osv.
- Vi undersøger og lægger tilbage til der vi har fundet.
- Vi betragter naturen og finder former og mængder. Nu har jeg set så mange fly. Den sky synes jeg ligner. Osv.
- Vi indsamler brugte batterier.
- Vi genbruger papkasser, diverse indpakning, papruller m.m i vores kreative aktiviteter.
- Vi afholder flere temauger om året med fokus på planter, insekter osv.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab inden for disse to mål?

Musik til SVEND – musik i dagtilbud. Svendborg byråd har fra 1. januar 2016 valgt at alle børn i 0-5 års alderen tilbydes musik i Svendborgs dagtilbud. Musik styrker børns kreative udvikling, deres sproglige, motoriske og sociale færdigheder. Derudover er musik sjov og glæde, og har, som vi alle ved, en kæmpe værdi i sig selv.

Vuggestuen:

Musik er en stor del af vores hverdag, hvor vi dyrker spontan sang/sanglek med børn. Vi læser bøger med, rim og remse. Vi bruger vores sange kuffert til vores daglige samling, hvor børnene vælger et dyr fra kufferten og vi synger den tilhørende sang. Den genkendelighed med sange kufferten gør at børnene er klar med fagterne lige så snart dyret er valgt fra kufferten. Vi får besøg af musikpædagogen, som del af Musik til Svend og både børn og voksne deltager aktivt og ser frem til vores ugentlige musik time. Vi inddrager de nye sange og leg i vores hverdag i vuggestuen. Vi spiller stille musik på afspilleren om morgenen og ved spisning for at skabe en rolig stemning.

Vi tilbyder børnene forskellige krea aktiviteter, ofte med sammenhænge til årstiden og højtider og altid tilpasset børnenes nærmest udviklings zone, Det handler ikke kun om et færdigt produkt men om den læring der sker i processen. Vi værdsætter børnenes egne kunst og søger for at den hænger på væggen. Vi deltager, når muligt, i kulturel events, som børneteater på biblioteket.

- Børnene, på skift, får lov til at vælge et dyr fra sang kufferten. Nu er det min tur til at vælge.
- Følelse af fællesskab når vi synger sammen.
- Børnene med begrænset sprog følger med ved at lave fagter.
- Børnene kommer også med gode forslag til sange, når vi ikke bruger kufferten. De har efterhånd, et godt repertoire af sange.

- Musik til Svend giver både børnene og voksne muligheden til at lære nye sange og sanglege.
- Indhold i vores musik time veksler gentagelse af sange hver gang og at være præsenteret for nye sange.
- Genkendelighed blandet med noget nyt gør det lettere at fastholde børnenes interesse.
- Det bliver vekslet mellem højt tempo og lavt tempo, og slutter altid af med afslapning.
- Vi maler med forskellige redskaber, samt med hænder og fødder.
- Personale skifter indrammet billeder ud regelmæssigt for at gøre miljøet mere inspirerende.
- Vi finder ting til udsmykning for at sætte et mere hjemlige præg på vuggestuen.

Børnehaven:

I børnehaven bruger alle børn hele huset, hvor rummene er indrettet med forskellige læringsmiljøer, det tilgodeser optimal læringsmiljø for børnene. Miljøerne er foranderlige og ændres efter de behov børnegruppen tilkendegiver at måtte have. Vi arbejder på, at børnene får forståelse af egen kultur og værdier samt opnår respekt for andres.

- Vi har børn og personale med anden kulturel baggrund. Vi ser forskelligheder som en styrke.
- Tilgængelige materialer der udfordrer børnenes egen kreativitet, opfindsomhed og mulighed for at eksperimentere.
- Vi har fokus på processen og ikke det færdige produkt.
- Vi arbejder inkluderende, og alle kan bidrage med det de nu kan.
- Vi indretter vores hus på en måde, hvor der æstetisk er tænkt over de indtryk børnene måtte få. Indtryk der ikke er forstyrrende, men udviklende og inspirerende.
- Vi følger børnenes spor, nysgerrighed omkring eget og andres liv. Vi giver dem en forståelse for den løbende udvikling der igennem tiden har fundet sted. `Da jeg var barn havde vi ikke fjernsyn`.
- Vi holder fast i vores danske traditioner. Jul, fastelavn, påske, fødselsdage osv.
- Vi har i huset egne traditioner. Disney aften, sommerfest osv.
- Da vi er en personalegruppen med forskellig kulturel baggrund kan vi udvide børnenes forståelse, accept og respekt af kulturelle forskelle.
- Vi støtter alle i, at udtrykke egen mening, og have respekt for andres. Dette giver børnene en forståelse for det demokratiske samfund vi lever i.
- Vi har tilgængelig litteratur for børnene. Vores vifte af bøger er bred. Eventyr, Faktabøger, skønlitteratur. Bøgerne sætter gang i børnenes fantasi og videbegærlighed.
- Vi bruger sammen med børnene vores telefoner og Ipads. Google er en fantastisk platform.
- Børnene har rig mulighed for at udstille det de laver. Eksempelvis er der oftest udstillinger i forbindelse med temaugerne.
- Vi øver os i hver for sig, i at bruge toneleje, mimik og kropssprog når vi læser for og med børnene.
- Vi besøger/udforsker vores nærmiljø. Kirken, kirkegården, plejehjem osv. Vi taler bla. Om de danske flagtraditioner.
- Vi holder os opdaterede på børnenes kulturelle virkelighed. Vi er nysgerrige på deres legetøj, det de ser i fjernsyn og biograf, samt deres brug af teknologi.
- Vi formidler børnehavens kultur ved eksv. Aula.
- Vi har et aktivt husråd der skaber mulighed for fællesskaber via nye traditioner.

- Vi er glade for sang og musik. Vi leger gamle sanglege. Vi har Musik til Svend. Vi oplever, at vores børn kender til den danske sang kultur.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at skabe en evalueringskultur, som er relevant for praksis. Evalueringspraksissen i hverdagen afspejles ved brug af forskellige evalueringsredskaber- og former, som sker løbende og sætter lys på de små ting i hverdagen i form af selvrefleksion og justering af handling – både hos den enkelte og i professionelle læringsfællesskaber – sammen med interne og eksterne samarbejdspartnere.

Vi arbejder i hverdagen med at udvikle og justere læringsmiljøerne ved løbende at iagttage og drøfte det vi ser og derefter lave nye prøvehandlinger.

Vi arbejder med systematikken i PDSA hjulet og vi er gode til 'dørkarms-sparringer', der gør det muligt for os løbende at have kvalitetsspringet for øje.

Den enkelte medarbejder har ansvar for at tilføje punkter til dagsorden på stuemøder.

Vi gennemgår systematisk punkter i dagsorden, hvem gør hvad, opfølgning til næste møde, evaluering.

Sparring med kollegaer til dagligt med fokus på barnets perspektiv.

I faglig dialog blandt kollegaer, stiller vi undrende spørgsmål og er reflekterende, frem for at bekræfte hinandens praksis.

Vi laver FOKUS vurderinger af børnenes trivsel og skriver en handleplan for de børn som vi vil have fokus på.

Vi bruger vækstmodellen som redskab til forældresamtaler og stuemøder

Hvordan dokumenterer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Svendborg Kommune lægges der vægt på at bruge forskellige tilgange og metoder, der løbende kan dokumentere arbejdet og sammenhængen.

Vi skriver på tavlerne i garderoberne for daglig formidling.

Vi tager billeder med korte læringshistorier, der uploades AULA

Lederen sørger for at dagsordensætte drøftelser og refleksioner på p-møder og p-dage, i forhold til at sikre sammenhængen, udviklingen og vedligeholdelsen af læreplanernes indhold og betydning for de løbende justeringer af læringsmiljøerne.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hver andet år?

Fremgår af "Tilsyn - Evaluerings- og udviklingsplan".
